

NAPREJ

Glasiló Socialistične stranke Jugoslavije.

ZA IN PROTI.

St. Radosavljevič-Bdin je izdal te dni v Belgradu zanimivo brošuro »Za in proti centralizmu. Zelo objektivna so njegova izvajanja in priznati moramo, da je v tem vprašanju zadel žebelj na glavo. Odpor proti centralizmu zavzema danes vedno večji obseg. Razmerje med centralisti in avtonomisti v resnici ni več tisto, kakor ga kaže mogoče slika v parlamentu in čisto lahko se zgodi, da pride na površje nasprotna večina od današnje, večina, ki bo hotela izvesti strogo avtonomijo. Začne se potem nasproten boj in kakor danes ubijajo razvoj države strogi centralisti v boju proti avtonomistom, tako ga znajo potem ubijati strogi avtonomisti v boju proti centralistom. Večni ustavni boji škodujejo pa državi, na zunan in na znotraj, koristiti morejo edinole posameznim voditeljem tega boja.

Po dosedanem razvoju tega boja je prerokovati, da bo sledila slepemu centralizmu doba slepe avtonomije. In Srbi, kajti le pri Srbih imajo slepi centralisti

svojo oporo, store sami sebi največjo uslugo, če popuste in se izjavijo za srednjo pot med centralizmom in avtonomizmom — za samoupravo.

Samomorilno je govoriti, kdor ni zadovoljen, naj gre; naj gredo Hrvatje, naj gredo Slovenci! Ali bodo potem Srbi še to, kar so danes, kar bi bili, če bi prišlo res do upravnega sporazuma? In ali bomo mi potem še to, ali bodo Hrvatje potem še to, kar bi bil sicer?

Nemogoče je trditi to, kar ni, da je namreč Srb, Hrvat in Slovenec eno in isto, nemogoče je zato skrajni centralizem. Vendar če se ločimo, če delamo vsak vse na svoj račun, smo trije slabiči, ki bi životalili tam nekje na jugu Evrope. Taka bi pa bila pač avtonomija.

Zato proč s centralizmom, proč z avtonomijo; sporazumeti se je za samoupravo, ki bo močna dovolj, da bo trajno vezala skupaj brate, ki bo pa tudi rahla dovolj, da bodo bratje v lastni hiši živeli lahko po lastnem okusu.

Povdarjajo, da so pripravljene doprinesiti vse žrtve, kar je železničarstvo ponovno dokazalo, vendar pa uvidujoč zoperstavljenie in neupoštevanje služiteljev in delavcev, odklanjajo v svoji bedi in obupnosti pred predstoječim poginom vsako odgovornost in posledice.

Pozivljajo pokrajinsko tajništvo Saveza železničarjev v Ljubljani, da skliče v najkrajšem času javni železničarski shod iz cele Slovenije v Celju z v resoluciji navedenim primernim dnevnim redom.

Upamo, da se bo železničarstvo zbudilo iz spanja in potom velikanske udeležbe pokazalo svojo zavest. Toraj vsi na plan, ko odbije ura!

KRUTOSTI JAPONSKEGA IMPERIALIZMA V SIBIRIJI.

Angleški delavski odbor, ki je proti vsakemu vtikanju v ruske razmere, je naslovil apel na delavce vsega sveta, naj bojkotirajo vse izdelke in blago, ki pride iz Japonske, kot odgovor japonskemu militarizmu vsled okupacije Sibirije in preganjanja delavcev, ropanja in požiganja v Sibiriji. Ta apel je podpisan od predstavnikov šest milijonov delavcev, organiziranih v strokovnih unijah in delavski stranki. V apelu so japonske čete obtožene vsakovrstnih nasilstev in zločinov. Apelu je priložena tudi izjava M. Kusimariova, poslanika Daljnovztočne republike v Moskvi, v katerem obtožuje japonske čete bestialnih činov, katere so izvršili nad popolnoma nedolžnimi možmi in ženami.

Zelo značilna je v tem apelu za splošni bojkot japonskega blaga tudi izjava angleške mednarodne unije transportnih

Izhaja razen pondeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6-l.

Stane mesečno 10 Din.

Naslov za dopise: Ljubljana pošt. pred. 168. Tel. int. št. 312. Ček. rač. št. 11.959.

Oglasi: prostor 1 × 55 mm 60 p.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštnine proste.

delavcev, ki se že pogajajo z japonskimi delavci glede nadaljnih korakov, katere naj zavzamejo vsled invazije Sibirije po japonskih četah. Ameriški in evropski delavci so pozvani, naj propagirajo med japonskimi delavci, da tudi oni nastopijo proti invaziji. Apel so podpisali predsedniki posameznih strokovnih unij in tajniki delavske stranke.

Apel, katerega so naslovili angleški delavci na delavce drugih držav, se v izčrpu glasi: »Po poročilih, katere nam je dal sodrug Kushnariov, poslanik daljnovztočne republike v Moskvi, vlada v okupiranih krajih Sibirije terorizem, persekucije in kaznovanja brez zaslišanja, in sicer v taki meri, kot se je dogajalo le za časa španske inkvizicije. Črna mednarodna oligarhija se počuti sedaj dovolj močno, da pritiska na slabotno sovjetsko Rusijo, ki je oslabela vsled pomanjkanja živil in boleznih ter bede, ki je nastala vsled tega.

Kot internacionalci pozivljamo, delavce Evrope, Amerike in angleških kolonij in sploh vsega sveta, naj bojkotirajo vse izdelke, ki pridejo iz Japonske, dokler ne bodo odpoklicane japonske čete iz Sibirije. Brezdvomno so japonski delavci sami nasprotni politiki japonskih kapitalistov. Delavci na zapadu morajo vršiti efektivno propagando med svojimi tovariši na vzhodu, da bo pritisk na japonsko vlado toliko močnejši. Vršiti moramo toliko časa naše delo, dokler ne bodo oproščeni naši tovariši delavci v Sibiriji krute japonske militaristične pesti. Mednarodna federacija transportnih delavcev je že stopila v zvezo z delavci Japonske v to svrhu.

Izjava Kushnariova se nadalje glasi: Med tem ko so Japonci pošiljali brezžične brzjavke po vsem svetu, da pripravljajo odpoklic čet iz ruskega teritorija, da s tem kolikor mogoče odvrnejo pozornost washingtonske konference na intervencijo japonskih čet v Sibiriji, so pa v resnici ojačili posadke v Sibiriji in posadke ob obrežju so vse pojačili, kakor tudi posadko na otoku Sahalinu. Konferenco v Dairenu so sklicali edino iz tega vzroka, da ne pride v Washingtonu na dnevni red rusko vrašanje, dočim Japonci sami ovirajo to, kjerkoli je mogoče, kar so sami sugestirali.

Merkulova podpirajo Japonci in ga zalagajo z živili in municijo; japonske čete ščitijo Kapela in mu pomagajo pri njegovih pustolovščinah. Merkulov in Kapel še vedno sanjarita o caristični vladi v Rusiji.

Sodrug Tzeitlin, ki je bil znan kot vnet pristaš daljnovztočne republike in je tudi organiziral v obrežnih krajih, je bil pozvan od Japoncev v Vladivostok, v svrhu pogajanja. Ko je prišel v Vladivostok, so ga Japonci zročili Merkulovu, ki ga je pa takoj izročil svojim krivnikom, da so ga usmrtili prav na barbarski na-

Resolucija,

sprejeta na železničarskem shodu, dne 17. t. m. na Pragerskem:

Zbrani železničarji brez razlike org. in pol. prepričanja najodločneje protestirajo proti v resoluciji navedenim velikanskim krivicam, ki se jim gode pod sedanjim režimom.

Zavedajoč se velikanskega dela, ki so ga izvršili v času preobrata, zaupajoč v boljšo bodočnost, kakor dolžnosti sedanjega časa, katere so pa v stanu vršiti le, če se jim zasigura obstoj njih in njih družin, kar pa pri sedanjih žalostnih razmerah ni na mestu

zahtevajo:

1. Da se nemudoma določi eksistenčni minimum za najnižjega nenastavljene delavca na podlagi cen življenskih potrebščin, ki se naj zviša vzporedno z naraščajočo draginjo.

2. Da se upostavi komisija, katera naj preuči velikansko krivico, ki se godi nenastavljenemu delavstvu železnic, posebno v Sloveniji, radi davčnih razlik že od 1. majnika l. l. s tem, da se jim odtegujejo draginjske doklade za družinske člane če dotični plača 5 Din neposrednega davka, ne uvažujoč življenske nezmožnosti družine in da se jim škoda in razlika povrne.

3. Da se takoj ukine točka 6. v členu 28. v naredbi o draginjskih dokladah državnih nameščencev Sl. Nov. 54 »Uradni List« št. 27. t. l., kar je veljavno tudi za železničarje in da se odtegnejo družinske draginjske doklade le onim uslužbencem in delavcem, kakor uradnikom in poduradnikom, ki plačujejo 300 Din neposrednega davka.

čin. Merkulova vlada prodaja posestva, ki so last države. Japoncem pod nominalno vrednost. Poleg tega so Merkulove čete oplenile vse združne prodajalne. Pod zaščito japonskih topov je Merkulov ustanovil v Vladivostoku in obrežnih provincah vlado terorja.

Eksekucije so na dnevnem redu. Trupla umorjenih in pohabljenih z zvezanimi rokami pobirajo sleherni dan na cestah. Računajo, da je bilo zadnji mesec umorjenih nad dvesto oseb. V Vladivostoku imajo celo mučilnice, kjer mučijo jetnike v svrhu, da bi zvedeli kako skrivnost, resnično ali pa samo namišljeno. Da jetnikom režejo nosove, iztikajo oči in odrežejo kak drug ud, je nekaj vsakdanjega Merkulovim krvnikom.

Merkulova vlada je uvedla pravo barbarsko postopanje. Tako je nekoč razglasila, da je v Vladivostoku izbruhnila kolera in nato so pometali jetnike žive v mestne krematorije, kjer so jih sežgali, češ, da so bili okuženi od kolere. Ob neki drugi priliki so sežgali pet živih in popolnoma zdravih delavcev, najbrže vsled tega, ker so bili aktivni v strokovnih organizacijah.

JUGOSLAVIJA POSTAJA GNEZDO RUSKIH KONTRAREVOLUCIONAR- JEV.

Preteklo soboto 20. t. m. je prišel caristični general Wrangel nadzirat obmejne svoje čete, ki so pod komando vojnega ministrstva. Ponovno smo se torej prepričali, da tvori general Wrangel državo v državi, in da je v resnici »odličan gost Jugoslavije«, samo v drugem smislu, kakor si ga je morda predstavljal naš zunanji minister Ninčić. S krvnikom Wranglom smo za eno blamažo in občutno škodo bogatejši, zakaj za njega in njegove oborožene tolpe izdajamo mesečno več milijonov dinarjev, katere bi lahko porabili za neprimerno bolj potrebne namene, kakor pa so oni, spojeni z Wranglovo soldatesko! Ker je centralni izvrševalni odbor ruske sovjetske vlade izdal že 3. novembra lanskega leta popolno amnestijo za vse tiste, ki so sodelovali v vojnih organizacijah najetih kontrarevolucionarnih generalov Količaka, Denjikina, Wrangla, Savinkova, Petljure, Bulak-Bulakovića, Peremikima in Judenića, ne vemo, zakaj jih belgrajska vlada sploh še trpi v naši državi?! Toda ker ne smemo ravno preveč verjeti raznim Ninčićevim izjavam, češ, da smo proti sovjetski Rusiji nevtralni (?) kmalu opazimo zaica v grmu. Dejstvo je namreč, da so ruski monarhisti po vsej srednji Evropi razpredli monarhistične organizacije. V Belgradu je na primer načelnik te organizacije ulanski kapitan knez Andronikov, ki je intimen prijatelj ruskega poslanika Strandmana na našem dvoru! Člani te organizacije so še kapitan Aleksander Pfail, ki je bil še pred kratkim v službi belgrajske komande, dalje kapitan Boris Peren, ki je v službi pri ruskem vojnem atašeju, polkovnik Petar Durnov, Petar Skaržinski, bivši načelnik ministrstva za notranje zadeve in generalji Nikolaj Ivanov, Sergeje Konstantinovič, Hitrovo in Komisarov. Monarhistične organizacije prav trdno upajo na prevrat v sovjetski Rusiji, zato pa vrše protisovjetsko propagando z vsemi razpoložljivimi sredstvi. Vse svoje nasprotnike denuncirajo naši policiji in jih zasledujejo po svojih članih. Toda najlepše šele pride. Kapitan Aleksander Pfail, ki je bil v službi belgrajske komande mesta, je bil stalni kurir za centralo v Berlinu in je kot tak kradel vojne

podatke za nemški generalni štab! Ko so ga osumili teh nečednosti, je pobegnil s kapitanom Dmuhovskim v Budimpešto, kjer so Madžari Dmuhovskega obesili. Pfail pa izpustili, ker je dokazal, da je v službi nemškega generalnega štaba in da nosi za njega podatke o armadi kraljevine SHS! Ta primer je samo eden izmed nešteti drugih, katerih ne bomo še posebej omenjali, zaradi katerih pa javno obtožujemo belgrajsko vlado, da je podpirala akcijo ruskih reakcionarjev in da je, čeprav nehote, soudeležnica špiouaže, ki so jo vršili v naši državi na račun evropskih kontrarevolucionarjev. Pozivamo narodno skupščino, da zahteva pojasnila od vlade, ki mora začeti postopati proti vsem tistim, ki so zapleteni v navedeno zadevo. Spletkarij ruskih kontrarevolucionarjev mora biti vendar že enkrat konec! Naša država ne sme postati gnezdo kontrarevolucionarnih organizacij proti sovjetski Rusiji! Zato doli z ruskimi reakcionarji! Doli s tisto vlado, ki jih podpira z denarijem naših davkoplačevalcev in ščiti!

Politične vesti.

+ **Nezaslišano vedenje Wranglovih pritepenecv.** Jugoslovanski akademiki na ljubljanskem gradu so objavili v sobotni »Jugoslaviji« odprto pismo naši javnosti, ki je nad vse pričakovanje zanimivo. Odprto pismo akademikov na ljubljanskem gradu mora pognati vsakemu človeku rdečico sramu na obraz, posebno pa še ljubljanskim damam, ki so se toliko zanimale za ruske pritepenecv. Akademiki izjavljajo v tem pismu, da niso nikoli pozvali ruskih akademikov odtosno Wranglovcev, dalje da jih pomilujejo kot nositelje absolutistične - cesaropapistične ideje, ki izrabljajo vsako priliko, da bi se pokazali kot njihovi gospodarji. V podkrenitev teh trditvev navajajo, da so se ob priliki praznovanja Prvega maja izrazili, da bi morala naša vlada z brutalno silo zatreti vsako zborovanje. Kritizirali so celo tiste akademike, ki so solidarno z delavci praznovali Prvi maj, češ, da je škoda časa za take stvari. Nadalje pa približajo, da so se polnoštevilno udeležili občnega zbora PDJA, ker so rabili demokrati volilni material, da se pa niso udeležili solidarnega nastopa vsega visokošolskega dijaštva proti ukinitvi tehnične in medicinske fakultete. Akademiki na ljubljanskem gradu ne razumejo širokosrčnih materinskih čuvstev ljubljanskih dam, ki jih goje do pritepenih Wranglovcev. Tem ljudem so pristojne oblasti dovolile kar pavšalno nošnje orožja, čeprav javno izjavljajo, da se bodo uveljavljali na občnih zborih visokošolskega dijaštva, če ne drugače z orožjem! Ker že očitajo ljubljanskim akademikom vinjenost, približajo le ti, da so Wranglovi akademiki že dvakrat, in sicer po polnoči udrl v spalne sobe grajskih dam, da so morale zbežati na dvorišče. »Vaskresenje« so praznovali na ta način, da so se v toliki meri napili na »lastne« stroške omamljive vodke, da je ob solnčnem vzhodu že ves gozdček in planota dičile njihove »trofeje«. Odprto pismo ljubljanskih akademikov je oster protest proti našim merodajnim krogom, ki vzdržujejo na stroške davkoplačevalcev cele tolpe Wranglovih študentov.

+ **Program svečanosti ob priliki kraljeve poroke.** Medtem ko je nastala v nerodovitni Dalmaciji strašna lakota, ki preti z nalezljivimi boleznimi, snuje ministrsk svet program državnih svečanosti

povodom kraljeve poroke v Belgradu. Ta program pa še ni sestavljen in ga zato še niso mogli odobriti. Toliko pa je gotovo, da so na sporedu svečanosti v velikanskem obsegu. Da jim bo moglo prisostvovati čim več ljudstva, je sklenila vlada nakloniti vsem deputacijam, ki bi dospеле v Belgrad, četrtinsko vožnjo na železnih in parnikih. Upeljali bodo tudi štiri nove vlade, ki bodo vozili v smeri Maribor, Vinkovce, Belgrad. V Belgradu govorijo zelo veliko o takozvani »beneški noči« na Donavi in pa na razkošne uprizoritve na morju pri Splitu. Ob tej priliki bo vlada seveda globoko posegla v državno blagajno in njeno radodarnost bo najbolj občutil naš bedni davkoplačevalec, ki že itak komaj diha. Vse te stvari nas nehote spominjajo časov nred pariško revolucijo.

+ **Težkoče pri ameriškem posojilu.** Belgrajska vlada je že skoro sklenila najeti stot milijonskega posojila z Blerovo ameriško skupino. Toda v zadnjem času je dobila od ameriških bank toliko ponudb in sicer še ugodnejših od Blerove skupine, da je sklenila posojilo odložiti za nedoločen čas. Pričela je proučevati ponudbo posojila ameriške banke Holgarton, tako da že ne more biti več govora o sprejemu Blerove ponudbe. Toda naenkrat je nastal v vprašanju najetja zunanjega posojila zelo zanimiv preobrat. Ameriška vlada je sporočila belgrajski vladi po svojem poslaniku v Belgradu, da je v vprašanju posojila predvsem ona merodajna in da more zato dovoliti posojilo le pod sledečimi pogoji: 1. da ne more dovoliti posojila, predno se v tem oziru med obema vladama ne sklene sporazuma. 2. da se s tem posojilom ne sme kriti noben drugi dolg, ki je bil popreje najet v inozemstvu. 3. da se v prvi vrsti uredi vprašanje našega vojnega posojila, ki je bilo svoičas najeto v Ameriki. Kakor vidimo, zaupa prokleta malo ameriška vlada naši vladi, ker ji je stavila take pogoje!

+ **Revolucija v Bolgariji.** V Bolgariji je izbruhnila revolucija, tako, da je moralo nastopiti vojaštvo s strojnimi in topovi, ki pa ni nič opravilo proti velikim ljudskim masam, ki so razvile rdeče zastave z napisom »Živela sovjetska republika«. Kralj Boris je takoj po izbruhu pobegnil v Varno, državno oblast pa so prevzeli revolucionarji. Povom vsem tem dogodkom so dala zborovanja po mestih in na deželi, ki so bila uprizorjena proti carističnim Rusom, ki so v Bolgariji. Baje je povzročil ta zborovanja sporazum med Čičerinom, vodjem ruske delegacije v Genovi in pa Stambolijskem. Dosedaj so izgnali iz države že preko 100.000 Wranglovih vojakov, tako da jih je ostalo v Bolgariji samo še okoli 10.000 in pa 35.000 civilnih beguncev. General Wrangel je že poslal bolgarski vladi in pa kralju Borisu noto, v kateri ostro protestira proti izgonu svojih vojakov ter povdarja, da bo Bolgarija še drago plačala svoje surovo postopanje napram ruskim beguncem. Kakor vidimo, je predrznost in nesramnost generala brezmejna. Radovedni smo, če bo naša vlada še nadalje trpela v naši sredi tega ruskega krvnika, ki ga plačuje Jugoslavija na ukaz imperialistične Francije! Tudi pri nas se že bližajo razmere svojemu vrhuncu in vse je ležeče na dobri volji gospodujočega razreda, da prepreči neprijetne dogodke v bližnji bodočnosti s tem, da pričlenja vendar že enkrat upoštevati koristi zaničevanega delavnega ljudstva!

+ **Zadeva ruskega patriarha Tihona.** Ruski patriarh Tihon je odstopil kot vr-

ovni poglavar ruske cerkve. K njemu je namreč prišla deputacija, ki mu je očitala celo vrsto raznih rečednih dejanj. Tako je na primer po svojih cerkvenih pismih povzročil upor svečeništva in ravnotako ljudstva proti oblastim, ki so zaplenile cerkveno premoženje v prid gladujočim milijonom. Ob tej priliki so oblasti usmrtila za kazen 11 oseb, ki so se z orožjem v roki uprle sovjetski komisiji. Patriarh Tihon pa je zagrešil še veliko hujše pregreške. Uporabljal je cerkev za pribežališče sovražnikov sovjetske vlade, sprejemal je monarhiste v svečeniški stan itd. Končno besedo bo imel ruski cerkveni zbor, ki se bo sestal v najkrajšem času.

+ **Francoska socialistična stranka** je pozvala angleško delavsko stranko (Labour Party) in belgijsko delavsko stranko na sestanek v Bruselj, kjer bodo vse tri stranke razpravljale o mednarodnem položaju, ki je nastal zaradi neuspele genovske konference. Predstavniki vseh treh strank se bodo sešli že tekom prihodnjih dni.

Dnevne vesti.

Akademsko pevsko društvo »Mladost« iz Zagreba priredi danes, v ponedeljek, 22. t. m. ob 8. zvečer v dvorani Filharmonične družbe koncert pred turnejo na Angleško. Vstopnice se dobe v pisarni »Glasbene Maticice«.

Pri pošti Kočevje je bila otvorjena dne 8. maja t. l. telefonska centrala z javno govorilnico za krajevni in medkrajevni promet z omejeno dnevno službo.

Sprejemanje novincev v finančno kontrolo. Ker bo obmejno službo, ki jo sedaj vrši granična trupa, zopet prevzela finančna kontrola, se bo sprejelo v službo večje število pripravnikov finančne kontrole. Prošnje je vlagati do 15. junija 1922 pri delegaciji ministrstva financ v Ljubljani. Podrobnosti so razvidne iz razpisa, ki bo te dni objavljen v »Uradnem Listu«.

Ljubljana.

Izredna seja občinskega sveta se bo vršila danes, v torek ob enajstih dopoldne v mestni dvorani. Na dnevnem redu je med drugim razprava glede razpusta občinskega sveta.

Čudne razmere v gledališki upravi. V soboto zvečer smo imeli v operi priliko videti zopet kosce gledališkega reda. Prihajali so ljudje in hoteli zasesti svoje abonirane sedeže, pa vzorna uprava jih je oddala drugim. Ljudje so se razburjali, iskali pri blagajni pomoči, pa blagajničarka je dokazala črno na belem, da prodaja sedeže popolnoma po navodilih od zgoraj. Konstatiramo, da je bila sobotna predstava v časopisu objavljena kot abonma D, v resnici se je vršila za abonma A. Ali kaže tako zavažanje občinstva na red? Interesantno je tudi, da ni bilo mogoče ob 20. v gledališču dognati, kdo je aboniran na ta ali oni prostor. Odslej bomo hodili s strahom v gledališče, kajti »vzorni red« v Narodnem gledališču nam ne garantira, če bomo sedeli na svojih sedežih ali ne.

Nereda je kriv Odbor za promet z devizami in valutami. V »Naprejevi« številki z dne 11. t. m. smo priobčili sledečo notico: »Z Narodno banko smo se že parkrat pomenili, zdi se nam pa, da bo treba še nekoliko poseči vmes, predno jo bomo smeli pustiti v miru. Ljudje se ne pritožujejo samo nad počasnim in zelo brezglavim poslovanjem njenih nastavljenec pri ljubljanski podružnici, temveč

predvsem nad bojevitim načinom tega poslovanja. Kolikor smo poučeni, je pri podružnici nameščenih troje oseb in sluga, ki se vsi odlikujejo po svojem škandaloznem obnašanju s strankami, zlasti pa sluga, ki »občuje« žnjimi potom izrazov in metod, da postaja šibkejšemu človeku slabo. Pozivljamo kroge, ki imajo pri banki kako besedo, da napravijo takoj red, ker se nam zdi prav zamalo, da bi se ljudje pritoževali nad tistimi, ki so vendar zato nastavljeni, da vršijo svoje delo, kakor se spodobi. Drugič bomo svoje besede nekoliko drugače povedali! Narodna banka nam je sedaj poslala sledeči popravek: »Z ozirom na notico v Vašem cen. listu od 11. t. m. št. 75 naslovljeno »Z narodno banko«, čast nam je sporočiti, da je kritika, namenjena Narodni banki, pogrešna in se tiče Odbora za promet z devizami in valutami, ki je ustanovljen od finančnega ministrstva (Glej »Uradni List« št. 120 od 1. oktobra l. l.). Ta odbor je samostojna oblast ministrstva financ in nima Narodna banka nikake ingerence na njeno poslovanje; tudi osebe nastavlja odbor. Narodna banka nima torej s tem odborom nič skupnega, razen da je nastanjen v bančni zgradbi.«

»Pohušanje v dolini šentiljorjanski« uprizori dramska sekcija Jugosl. napred. akad. društva »Jadran-a« v dvorani »Napred. dijaškega doma« (v bivši areni »Narodnega doma«, dohod iz Tomanove ulice) v sredo, dne 24. maja ob 20. Vabimo vse prijatelje napredne akad. omladine k obilni udeležbi. Predprodajo vstopnic je prevzela iz prijaznosti ga. Sever (v trafikci Selenburgova ulica).

Društvo stanovanjskih najemnikov za Slovenijo opozarja, da se vrši prihodnja javna odborova seja v sredo, dne 24. maja t. l. ob 20. v veliki dvorani »Mestnega doma«. Društvena pisarna daje članom dnevno od 18. do 20. informacije. Sv. Petra cesta št. 12. pritlično, desno.

Celje.

Požar v Trnovljah. V petek zvečer 19. t. m. je izbruhnil ob pol 21. požar v Trnovljah pri Celju. Pogorelo je veliko gospodarsko poslopje (marof) gospoda Antona Mahneža. Ognjegasci so ogeri omejili, tako da se ni mogel polastiti drugih poslopij. Sumijo, da je zanetil ogenj zločinec, toda kdo — se še poizveduje.

Štorovsko pevsko društvo »Bodočnost« namerava prirediti na Binkoštno nedeljo celodnevni izlet na goro Olko. Odhod iz Celja z vlakom ob 8. zjutraj. Povratak z večernim vlakom. V slučaju slabega vremena se izlet preloži na poznejši čas. — Odbor.

Iz stranke.

Krajevna politična organizacija SSJ v Sp. Šiški naznanja, da se bo vršil nje izredni občni zbor 24. maja ob 8. zvečer z zelo važnim dnevnim redom. Udeležba vseh članov dolžnost!

Vestnik Svobode.

»Svoboda« v Spodnji Šiški. Na današnjem torkovem sestanku izobraževalnega društva »Svobode« v Spodnji Šiški, na katerem se ustanovi dramatični odsek, bo predaval sodrug Cerkvenik o dramatik in sodrug Bitežnik o nalogi igralcev. Sestanek se vrši ob 8. zvečer v Spodnji Šiški, Žibertova ulica (»Zadružni dom«). Vse resne prijatelje dramatike vabi odbor.

Kulturni vestnik.

Spored koncerta pevskega zbora »Mladosti« iz Zagreba v Ljubljani dne 22.

maja v dvorani Filharmoničnega društva. I. del umetni zbori: 1. Manojlović: Pri-zrene stari. 2. a) Jozefovič: Zdrava Marija; b) Milojević: Moje Lane. 3. a) Dev: Kvišku plava; b) Hatze: Večernje Zvono. 4. Bersa: Prvi snijeg (zbor bez riječi uz gusle, harfu i 2 roga). — II. del narodne pesmi: 1. a) Orgošević: U čas dok se akšam čita... (Bosna); b) Stolzer: Ejdemo, dimo, idemo... (Medimurje). 2. a) Krašna: Od, dekla, dekla... (Hrv. Zagorje); b) Mokranjac: Mirjamo (Fragment) arangement za muški zbor uz orig. uvod od Ca.; c) Konjović: Pod pendjeri — tenor — (Bosna). 3. a) Canić: Oj jensenske duge noći (Slavonija) (tri varijante); b) Faigl: Stara ljubezen (Kranjska). 4. a) Jozefovič: Jadri brode (Istra). b) Dobronić: Jadovanka (Srbija); c) Bersa: Popunul je tih veter (Hrv. Primorje). 5. Mokranjac: XI. rukovet (Srbija).

Ivan Cankar: »Romantične duše«. Ravnokar je izšel v Schwentnerjevi založbi Cankarjev dramatični prvenec »Romantične duše«, ki so bile napisane pred več nego 20 leti. »Romantične duše« pokažejo vse dobre lastnosti našega nepozabnega Cankarja, ki je položil temelji slovenski književnosti. Cena broširanemu izvodu je 12 Din. vezanemu pa 18 Din. Naročila sprejema L. Schwentner v Ljubljani.

Dopisi.

Log. Novoustanovljeno prostovoljno gasilno društvo priredi v nedeljo, 28. t. m. veliko vrtno veselico z godbo, srečolovom, šaljivo pošto in plesom. V slučaju neugodnega vremena se vrši 5. junija. Prijatelji gasilstva se vabijo k obilni udeležbi.

Zahvala. Podpisani se iskreno zahvaljujem mojim sodelavcem in delavkam v Predilnici kakor tudi gosp. Glanzmanu in predilniškemu uradništvu, za nabrano podporo ob moji bolezni v znesku 700 K; za katero sem jim od srca hvaležen. — Tržič, dne 26. maja 1922. — Anton Cvek predilniški delavec.

Zahvala. Podpisani se iskreno zahvaljujem mojim sodelavcem in delavkam v predilnici kakor tudi gosp. Glanzmanu in predilniškemu uradništvu za nabrano podporo ob moji bolezni v znesku 700 K, za katero sem jim od srca hvaležen. — Tržič, dne 26. maja 1922. — Jožef Žepič, predilniški delavec.

Podpisani se najtopleje zahvaljujem vsem delavcem kakor tudi uradnikom velenjskega rudnika, ki so mi priskočili na pomoč v moji dolgi bolezni z zneskom 1614 K. Žagmaister Ivan, Libijski grič.

Gospodarstvo.

= **Zvišanje telefonskih govorilnih pristojbin.** Po naredbi ministrstva za pošto in brzojav se s 1. junijem t. l. zvišajo telefonske pristojbine v medkrajevnem prometu takole: zračna razdalja do 100 km se zviša na 5 Din, zračna razdalja od 100 do 200 km na 8 Din, zračna razdalja od 200—400 km na 12 Din, zračna razdalja čez 400 km na 15 Din.

Po svetu.

— **Bluvanje ognjenika Vezuva.** Ognjenik Vezuv v Italiji vsak dan pogosteje bluva. Ljudstvo prihaja iz cele države opazovati čudo narave. Ponoči je nebo od visokih plamenov, ki švigajo iz sredine zemlje, silno čarobno razsvetljeno. Izpod zemlje se čuje pritajeno bučanje in gromenje, ki v močnih sunkih stresa površino zemlje.

KINEMATOGRAF KOT PROPAGANDNO SREDSTVO.

Nobene dvoma ni, da je postal kinematograf čez noč velevažen faktor v kulturi vsakega naprednega naroda. To se je zlasti pokazalo v sovjetski Rusiji, kjer uporabljajo kinematograf že dolgo časa v propagandne svrhe. Po upeljeni diktaturi proletariata so se namreč vrgli sovjetski voditelji z vso vneto na izobrazbo ljudstva. Pričeli so v nenavadni meri podpirati znanstvenike in umetnike kakor pesnike, godbenike, pevce, slikarje, igralce itd. Gledališča so popolnoma modernizirali, to se pravi, pričeli so uprizarjati same tendenciozne igre, ki so še prav posebno govorile o krutosti še nedavno obstoječega družabnega reda. Ravnotako so modernizirali kinematograf, kjer niso več igrali razne sanjave dogodbe, temveč izrazite dogodke iz vsakdanjega življenja, ki so učili človeka misliti. Razume se samoobsebi, da se kinematograf vedno bolj in bolj izpopolnjuje in da nudi občinstvu veliko boljše filme, kot na jih je nudil še pred desetletji. Kinematografe imajo sedaj že celo na deželi. V mestih so naravnost neverjetni tekmeči gledališča, ki jih presegajo ne samo po prostorih, temveč tudi po udarizoritvah. Seveda mislimo ob tej priliki samo na dobre filme. V Ljubljani so pred kratkim odprli kino »Tivoli«. Pričeli so s književnimi dramami, kakor je Tolstojev »Vstajenje« in »Ana Karenina«. Pri »Poslednji predstavi zračnih kraljev« smo bili zelo presenečeni, ker se nismo nadejali, da ima vodstvo tako dober okus. Sledil je »Vodja naroda«, socialna drama iz življenja teptanega naroda, in »Tamnica na dnu morja«. Pri teh vprizoritvah je morala domišljija vsakega gledalca besno

vzvalovati, tako prelestne slike so se podile po platnu. »Voznik smrti« nas je očaral s svojo nedosegljivo propagando proti alkoholu in ravnotako film »Madame Fallien«, kjer smo prisostovali razvoju francoske revolucije. »Orel« nas je popeljal v ameriške zlato rudnike in »Prezir smrti« nas je seznanil z zanimivim človekom, ki je posnemal opico. »Njezina prošlost« je dokazala, da je uloga žensk v političnem življenju zelo velika. »Krmilar Holk« pa, da je človeku njegova nestalnost takorekoč prirojena. Kino »Tivoli« je nastanjen v poslopiu, zidnem v grškem slogu. Vstopnina je malo previsoka, zato si delavni sloji ne morejo tolikokrat privoščiti duševne hrane, ki jim je radi visoke cene zaenkrat še luksuz. Zato bi vodstvo zavednemu delavstvu zelo ustreglo, če bi za delavce znižalo vstopnino, ali pa pričelo prirejati posebne delavske predstave. Vodstvo naj bo prepričano, da bo kino vedno nabito polno, če bo po vsem tem otvorilo delavske predstave s filmi, kakor je bil ravno pretresljivi »Voznik smrti«.

UTRINEK.

Od višjih oblasti je dobilo učiteljstvo zopet ukaz, naj na narodni praznik sv. Cirila in Metoda predava proti alkoholu. Gotovo pa učiteljstvo samo ne pričakuje velikega uspeha. In zakaj ne? — Alkohol je naš bog! Nobene svete maše ne opravijo brez vina. Jezus Kristus je na oltarju pričujoč pod podobama kruha in vina! In tako je! Hudič, ki mu pravimo Alkohol, se je prikradel na naše oltarje, da ga ljudstvo časti kot svojega Odrešenika in Izveličarja! V cerkvah se mu morajo klanjati nedolžni otroci in tudi — abstinenti! Torej: Alkohol je naš bog! Alkohol je

treba najprvo uničiti njegov moralni vpliv, njegovo vzvišenost: treba ga je vreči z naših oltarjev!

Izdajatelj: Zvonimir Bernot (v imenu pokr. odb. SSJ).
Odgovorni urednik: Anton Podbevšek.
Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

UČITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, FRANCISKANSKA ULICA STEV. 6

REGISTROVANA ZADRUGA Z OMEJENO ZAVEZO.

TISKOVINE ZA SOLE, ŽUPANSTVA IN URADE. NAJMODERNEJSE PLAKATE IN VABILA
.. ZA SHODE IN VESELICE ..

LETNE ZAKLJUČKE

NAJMODERNEJŠA UREDBA ZA TISKANJE CASOPISOV, KNJIG, BROSUR ITD.

STEREOTIPIJA. LITOGRAFIJA.

„TRIBUNA“

tovarna dvokoles in otroških vozičkov. Najcenejša dvokolesa in otroški vozički raznih modelov. Sprejmejo se tudi dvokolesa in otroški vozički v polno prenavo, emajliranje z ognjem in poniklanje. Ljubljana, Karlovska cesta št. 4.

Morska trava za modroce

v vsaki množini se dobi najceneje pri SEVER & KOMP., Ljubljana, Wolfova ulica št. 12.

Za
2 dečka in 1 deklico
(7-13 let)

iščem popolne oskrbe. Ponudbe pod »Moderna vzgoja« na upravo »Napreja«.

Pomožnega kurjača,

samca, več kolarjev, ter pleskarjev za kočije išče za takoj »SLOGRAD«, d. d. tovarna Keršič, Ljubljana, Spod. Siška.

Pridobivajte naročnike!

Medić, Rakovec & Zankl,

prej A. Zankl sinovi.

Tovarna kemičnih in rudn. barv ter lakov

Centrala: Ljubljana, d. z. o. z. Skladišče: Novisad.

Telefon 64. Brzjavni: MERAKL, Ljubljana. Telefon 64.

Emajlni laki. Pravi firnež. Barva za pode.

Priznana najboljša in zanesljiva kakovost: barve za obleke, vse vrste barv, suhe in oljnate, mavec (Gips), mastenec (Federweiß), strojno olje, karbolinej, steklarski in mizarški klej, pleskarski, slikarski in mizarški čopiči, kakor tudi drugi v to stroko spadajoči predmeti. »MERAKL«, Lak za pode. »MERAKL«, Linoleum lak za pode. »MERAKL«, Emajlni lak. »MERAKL«, Brunoline.

Ceniki se začasno ne razpošiljajo!

NAKUPOVALNA ZADRUGA

r. z. z. o. z.

V LJUBLJANI, Dunajska cesta 33 („BALKAN“)

UVOZ

Deželni pridelki, žito, mlevski izdelki vseh vrst. — Kolonijalno špecerijsko blago, spirituose, mast, slanina, mesni izdelki.

ZOVIJ

Telefon 336. Brzjavni naslov: Nakupovalna Ljubljana.

Čekovni račun št. 10.473.

Največja zaloga klavirjev in pianin v Ljubljani.

TVRDKA J. DOLENC, Ljubljana, Hilšerjeva ulica št. 5

se priporoča za nakup najboljših instrumentov izvrstnih tovarn po najsolidnejših in nizkih cenah.

Konsum. društvo rudarjev v Hrastniku

vpisana zadruga z omejenim poroštvom

sprejema hranilne vloge, ki jih obrestuje po 4 %.

Na podlagi zadnjega računskega zaključka ima 576 članov ter sledeče društvene sklade:

Rezervni delež K 120.201.82.

Društveni delež K 17.103.71.

Blagovni promet za l. 1919/20 je znašal K 2,963.093.48. Delež znaša K 100.—.

Član postane lahko vsak.